

Народно-сценічний танець в контексті мистецької освіти.

В статті розглядаються основи формування високопрофесійної, творчої особистості в процесі вивчення мистецьких дисциплін, а також роль та місце народно-сценічного танцю в системі мистецької освіти.

Ключові слова: мистецтво, освіта, народно-сценічний танець.

S.V. Kutsenko

Folk-stage dance in the context of art education.

The article discusses development of highly skilled, creative person in the process of studying art disciplines the role of folk-stage dance in the system of art education.

Key words: art, education, folk-stage dance.

В сучасних умовах інтеграції вищої освіти України в європейський простір, в зв'язку з переходом в постіндустріальну фазу розвитку нашого суспільства, актуальною постає проблема реалізації виховного та розвивального впливу мистецької освіти на цілеспрямоване формування високоінтелектуальної, творчої особистості.

Оскільки закон України «Про освіту» визначає, що головним завданням освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її розумових та фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, забезпечення культурного і духовного розвитку особистості, вважаємо, що саме взаємовплив мистецтва та освіти має провідне значення в контексті підготовки студентів та формування особистості майбутнього фахівця. Адже мистецтво є могутнім фактором розвитку суспільства, що охоплює більшість соціальних потреб та спонукає до проявів людської творчості, а також одним з найвпливовіших засобів виховання духовних та

інтелектуальних сфер особистості, збагачення естетичного досвіду, що обумовлює її розвиток та саморозвиток.

Різноманітні аспекти проблеми мистецької освіти розглядаються у працях Л. Масол, О. Отич, Г. Падалки, В. Рибалки, О. Рудницької та ін.

Як зазначає видатний український вчений, професор О. Рудницька, – «Мистецька освіта відіграє важливу роль у розвитку особистісних якостей людини, що створюють підґрунтя її внутрішнього світу, й в кінцевому результаті її духовності, оскільки характеризується майже невлотимим для формальної фіксації розвитком особистості, тим, що залишається, коли забувається все вивчене» [4, с.28].

Сучасний стан розвитку педагогіки мистецтва дозволяє визначити ряд принципово важливих функцій, а саме: мотиваційно-виховну, що спонукає особистість до самовизначення, формування життєвої позиції та світогляду; культурологічну, що орієнтує на розвиток загальної та художньої культури; пізнавальну, що передбачає залучення особистості до цілісно-образного пізнання світу; творчо-спонукальну, яка активізує творчі підходи особистості до життєдіяльності; гедоністичну, яка передбачає акцентування ролі естетичної насолоди в сприйнятті і творенні мистецтва; та релаксаційну, що дає змогу відновити енергетику та зняти психологічну напругу [2, с. 7-29].

На нашу думку, всі вище зазначені функції знаходять своє відображення в хореографічному мистецтві, зокрема в народно-сценічному, оскільки мистецтво народного танцю впроваджує в людську свідомість незамінні суспільству цінності.

Ми вважаємо, що народно-сценічний танець – це високохудожнє, професійне хореографічне мистецтво, збагачене різнобарвною палітрою виражальних засобів, що максимально точно допомагають розкрити художньо-образний зміст хореографічної дії.

Сучасний рівень розвитку сценічного танцювального мистецтва потребує підготовки висококваліфікованих виконавців, які досконало володіють своїм тілом, мають достатній рівень підготовки та можуть у

практичній діяльності передати національні особливості танців різних народів. Надзвичайно важливу та визначну роль у підготовці такого танцівника відіграє спеціально розроблена система тренування.

Народний танець сьогодення потребує від виконавця максимального застосування всіх виразних засобів, що допомагають розкрити хореографічну дію. Тому значне місце під час тренувань посідають вправи, які допомагають вдосконалити рухову та образну активність танцівника.

В зв'язку з даними потребами, зазначає Г. Малхасянц, першим про створення спеціального характерного класу задумався А. Бекефі. Опираючись на систему класичного танцю, він виділив ряд вправ, які на його погляд були найбільше наближені до виконання рухів характерного танцю. Продовживши починання А. Бекефі, А. Ширяєв створив схему уроку характерного танцю, розділивши його на вправи біля станка та вправи на середині зали [3, с. 60], [1, с. 180].

Новим етапом у розвитку сценічного танцю став підручник «Основи характерного танцю» написаний у 1939 році О. Лопуховим, О. Ширяєвим і О. Бочаровим, що став першою у світі методичною вказівкою з даного предмету, в якому автори виклали систему вправ для технічного та образного вдосконалення майбутніх танцівників.

На сьогоднішній день існує багато навчальних закладів, які готують та виховують учителів хореографічних дисциплін для загальноосвітніх навчальних закладів, педагогів-хореографів для викладання у вищих навчальних закладах та артистів-виконавців високого рівня технічної підготовки для подальшого становлення їх як танцівників в професійних танцювальних колективах.

Вивчення теорії і методики народно-сценічного танцю здійснюється на теоретичних та практичних заняттях. На теоретичних заняттях студенти знайомляться з культурою, життям та побутом народів світу, з дослідниками танцювального фольклору та народно-сценічної хореографії, а також з історією народного хореографічного мистецтва. На практичних заняттях

використовується система тренувальних вправ біля станка, необхідних для виховання культури тіла, техніки виконання та вивчення основних елементів танців народів світу, також опановують манеру виконання, створюють танцювальні комбінації та етюди.

Народно-сценічний танець – це мистецтво, пов'язане із соціальним та духовним життям і побутом людей, що формувалося і розвивалося під впливом географічно-історичних та соціальних умов життя, наповнене різнобарвною палітрою виразних засобів, яка вимагає від танцюриста віртуозної техніки виконання із збереженням водночас національних особливостей танцю.

Особливість народно-сценічного танцю – в осмисленні найрізноманітніших елементів народних танців і їх використання у формуванні виконавця при навчанні; освоєнні техніки виконання; емоційного розвитку виразності акторських даних, національної, пластичної і музичної культури народів світу, що в свою чергу формує гармонійно розвинуту, духовно збагачену, творчу особистість.

Література

1. Кафедра хореографи ГИТИСа: вчора, сьогодні, завтра... / под. ред. В.А. Тейдер. – М.: ГИТИС, 1996. – 237 с.
2. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва / Г.М. Падалка. – К.: Освіта України, 2008. – 247 с.
3. Проблемы и наследия в хореографическом искусстве: Сборник статей / под. ред. В. Уральской. – М.: ГИТИС, 1992. – 169 с.
4. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька / О.П. Рудницька. – К.: ТОВ «Інтерпроф», 2002. – 270 с.